

EESTI HAIGEKASSA
2008. aasta
9 kuu aruanne

Haigekassa 2008. aasta 9 kuu tulemusaruanne

Eesmärk	Mõõdik	Jaanuar-september 2008 saavutatud tulemused
Kindlustatu rahulolu tervishoiusüsteemiga		
1.Tagada tervishoiuteenuste, ravimite ja rahaliste hüvitiste kättesaadavus		
1.1.Tagada ühetaoline kättesaadavus	Rahulolu arstiabi kättesaadavusega Hölmata 60% kindlustatuid tegevustesse, mis võimaldavad parandada inimeste tervise seisundi jälgimist	Tegevustega, mis võimaldavad parandada inimeste tervise seisundi jälgimist (haiguste ennetamine ja krooniliste haigete jälgimine perearsti poolt) on hõlmatud kokku 78% kindlustatutest: Harju piirkonnas 77%, Tartu piirkonnas 70%, Pärnu piirkonnas 88% ja Viru piirkonnas 85%. Ambulatoorses eriarstias 99,6%, statsionaarses eriarstias 100%
	Tähtaegselt eriarsti vastuvõtule pääsenud kindlustatuid	
1.2.Arendada partnersuhteid ja tagada lepinguliste kohustuste täitmine	Partnerite rahulolu koostöö üle haigekassaga	X
2.Arendada tervishoiusüsteemi ja tervishoiuteenuste kvaliteeti		
2.1.Tõhustada tervishoiuteenuste kvaliteedi arengut	Rahulolu arstiabi kvaliteediga Haigekassa ja erialaliitude koostöös valminud ravijuhendid	X Valminud on kolme ravijuhendi analüüs: "Parkinsoni Eesti ravijuhend", "Laste tserebraalparalüüsi (PCI) arendusravi juhend", "Riskivastündinute jälgimise juhend lapse esimesel ja teisel eluaastal".
2.2.Tõhustada tervishoiuteenuste kvaliteedi hindamist ja kontrolli	Kliiniliste auditite arv	Teostatud on 2 kliinilist auditit: "Statsionaarse taastusravi (raviteenuse kood 8026) osutamise põhjendatus ja kvaliteet", "Hinnang perinataalabi kvaliteedile Eesti haiglate sünnitusosakondades".
3. Tagada läbi ravikindlustusvahendite planeerimise ja kasutamise eesmärgipärasuse ning efektiivsuse ravikindlustuse süsteemi rahaline jätkusuutlikkus		
3.1.Tõhustada ravikindlustushüvitiste vajaduste hindamist ja planeerimist, tasakaalusta-des vajadused eelarve võimalustega	Rahulolu ravikindlustuse arvelt tasutavate teenuste valikuga Kokkulepe erialaseltsidega eriala 4 aasta teenuste vajaduste osas	X X
3.2.Tõsta ravikindlustusvahendite kasutamise efektiivsust	Ravijuhu keskmine maksumus	X
4.Kujundada inimeste tervisekäitumist läbi tervist edendavate ja haigusi ennetavate tegevuste Sotsiaalkampaaniate märgatavus		
		2008. aasta I kvartalis toimus traumade ennetamise

4.1. Tagada tervise edendamise ja haiguste ennetamise projektide sihipärane elluviimine	Vähiennetuse sõeluuringute hõlmatus.	kampaania "Ka suuremad lapsed vajavad traumade ärahoidmiseks vanemate tarkust! Hoia oma laps ühes tükis.", mille märgatavuseks saavutati üle 80%. II kvartalis toimus alkoholi ennetamise kampaania "Alkohol hävitab su aju ja elu", mille märgatavuseks saavutati 70%.
4.2. Tagada klientide ja partnerite teadlikus õigustest ja kohustustest	Kindlustatute teadlikkus oma õigustest	Rinnavähi sõeluuringus on nimekirja kuuluvatest naistest 9 kuuga uuringutega hõlmatud 40% ja emakakaelavähi sõeluuringus vastavalt 35%. Kindlustatute teadlikkus oma õigustest vastavalt 2007. aasta uuringule "Elanike hinnangud tervisele ja arstiabile" on 69%
5. Tõhustada organisatsiooni toimimist		
5.1. Arendada töötajate kompetentsust ja motivatsiooni	Töötajate rahulolu haigekassa juhtimise ja töökorraldusega	X
5.2. Kasutada standardseid ja laia funktsionaalsusega infosüsteeme	Käideldavus	X
5.3. Tõhustada tööprotsesse	Elektrooniliste kannete osakaal kindlustatute registris	X

X- tegevust hinnatakse IV kvartalis

Haigekassa 2008. a 9 kuu eelarve täitmise aruanne

Tabel 1. Eelarve (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
HAIGEKASSA TULUD					
Sotsiaalmaks	8 190 795	9 300 000	9 290 998	99,9%	13,4%
Tervishoiuteenuse osutajate ehitiste kulum	0	94 000	85 215	90,7%	-
Tulud kindlustatud isikuga võrdsustamisest lepingu alusel	25 401	30 000	29 862	99,5%	17,6%
Sissenõuded teistelt isikultelt	6 521	10 000	9 947	99,5%	52,5%
Finantstulud	63 142	80 000	112 835	141,0%	78,7%
Muud tulud	21 671	39 500	28 140	71,2%	29,9%
EELARVE TULUD KOKKU	8 307 530	9 553 500	9 556 997	100,0%	15,0%
HAIGEKASSA RAVIKINDLUSTUSE KULUD					
Tervishoiuteenuste hüvitised	4 956 182	6 080 063	5 984 152	98,4%	20,7%
Haiguste ennetus	64 265	87 595	79 881	91,2%	24,3%
Üldarstiabi tervishoiuteenused	658 579	811 548	783 100	96,5%	18,9%
Eriarstiabi	3 926 002	4 784 364	4 738 202	99,0%	20,7%
Hooldusravi	136 130	176 694	169 991	96,2%	24,9%
Hambaravi hüvitised	171 205	219 863	212 978	96,9%	24,4%
Tervise edendamise kulud	6 703	9 500	8 564	90,1%	27,8%
Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid	817 636	961 170	921 045	95,8%	12,6%
Ajutise töövõimetus hüvitiste kulud	1 450 451	1 813 356	1 806 964	99,6%	24,6%
Muud rahalised hüvitised	130 845	183 565	137 346	74,8%	5,0%
Muud ravikindlustushüvitiste kulud	47 252	79 266	55 770	70,4%	18,0%
Välislepingutest tulenevad THT hüvitised	15 517	15 939	16 100	101,0%	3,8%
Meditsiiniseadmehüvitis	31 735	63 327	39 670	62,6%	25,0%
Ravikindlustuse kulud kokku	7 409 069	9 126 920	8 913 841	97,7%	20,3%
HAIGEKASSA TEGEVUSKULUD					
Personali- ja juhtimiskulud	43 244	53 881	51 685	95,9%	19,5%
töötasu	32 445	40 425	38 778	95,9%	19,5%
sh juhatuse liikmete tasu	1 691	1 840	2 046	111,2%	21,0%
töötuskindlustus	92	116	110	94,8%	19,6%
sotsiaalmaks	10 707	13 340	12 797	95,9%	19,5%
Majandamiskulud	13 434	15 769	14 446	91,6%	7,5%
Infotehnoloogia kulud	4 646	8 237	6 904	83,8%	48,6%
Arenduskulud	2 036	3 292	2 198	66,8%	8,0%
koolitus	764	1 353	1 138	84,1%	49,0%
konsultatsioonid	1 272	1 939	1 060	54,7%	-16,7%
Finantskulu	71	75	112	149,3%	57,7%
Muud tegevuskulud	2 697	4 264	3 009	70,6%	11,6%
blanketid ja trükised	688	699	708	101,3%	2,9%
ravikindl.süsteemi järelvalve	406	990	351	35,5%	-13,5%
avalikud suhted/teavitamine	779	835	937	112,2%	20,3%
muud kulud	824	1 740	1 013	58,2%	22,9%
Haigekassa tegevuskulud kokku	66 128	85 518	78 354	91,6%	18,5%
EELARVE KULUD KOKKU	7 475 197	9 212 438	8 992 195	97,6%	20,3%
Aruandeaasta tulem	832 333	341 062	564 802	165,6%	-32,1%
Jaotamata tulem	832 333	341 062	564 802	165,6%	-32,1%
KOKKU	8 307 530	9 553 500	9 556 997	100,0%	15,0%

* 2008. a eelarve koos lisaelarvega

Tulud

Tabel 2. Tulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	8 190 795	9 300 000	9 290 998	100%	13%
Tervishoiuteenuse osutajate ehitiste kulum	0	94 000	85 215	91%	-
Kindlustatud isikuga võrdsustamise lepingu alusel laekuvad tulud	25 401	30 000	29 862	100%	18%
Sissenõuded teistelt isikutelt	6 521	10 000	9 947	99%	53%
Finantstulud	63 142	80 000	112 835	141%	79%
Muud tulud	21 671	39 500	28 140	71%	30%
Kokku	8 307 530	9 553 500	9 556 997	100%	15%

Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa

Riigi 2008. aasta lisaelarve seadusega vähendati ravikindlustuse tulu 537 miljonit 996 tuhat krooni.

9 kuu laekumiseks oli prognoositud 74% aasta eelarvest (eelmistele aastatele laekumiste alusel). Eelarve täideti 100%.

Sihtfinantseerimine riigieelarvest tervishoiuteenuse osutajate ehitiste kulumi katmiseks

Eraldise arvestamisel oli aluseks ehitushinnaindeksi prognoos ja kinnisvaraeksperti poolt antud hinnang, mille kohaselt on 1 m² pinna soetusmaksumus 2008. aastal on üldpindadel 18 620 krooni, eripindadel 21 280 krooni ning amortisatsiooni periood on 36 aastat.

Tulud kindlustatud isikuga võrdsustamisest

Vabatahtlike lepingute alusel kindlustamisest saadud tulu oli 3 miljonit 166 tuhat krooni ning tulu Eestis elavate Vene Föderatsiooni relvajõudude mittetöötavate pensionäride ravikindlustuse lepingu alusel kindlustamisest 26 miljonit 696 tuhat krooni.

Sissenõuded teistelt isikutelt

Haigekassa esitab nõudeid isikutele, kelle tegevusega on haigekassale tekitatud kahju. Need nõuded jagunevad põhiliselt kehavigastuse tekitamise tagajärjel süüdlaselt sissenõutavate ravi, soodusravimite ja haigushüvitise kulud, tervishoiuteenuse osutajate põhjendamatult või ebaõigesti osutatud tervishoiuteenuste ja soodusravimite kulud. Samuti esitatakse nõuded kindlustatud isikutele ja tööandjatele nende süül ebaõigesti väljamakstud ajutise töövõimetuse hüvitisteks makstud kulude sissenõudmiseks.

Finantstulud

Haigekassa saab finantstulu reservkapitali ja jooksvate vahendite paigutamiseks.

Tabel 3. Investeeringute põhinäitajad seisuga 30.09.2008

	Riskireservi ja tulemi investeeringud	Reservkapitali investeeringud
Fondi maht soetusmaksumuses, tuh kr	3 094 844	469 905
Fondi maht turuväärtuses, tuh kr	3 114 402	473 521
Realiseeritud kasum aasta algusest, tuh kr	107 950	15 761
Ümberhindluse kasum, tuh kr	19 558	3 616
Tulusus aasta algusest (aasta baasil)	5,06%	4,55%
Investeeringute keskmine kestus (aasta baasil)	0,29	1,25

Muud tulud

Muude tulude hulgas on riigieelarvest sihtotstarbelise eraldisena laekuvad vahendid viljatusravi kulude katmiseks, laekumised EL liikmesriikide kindlustatute poolt tarvivate raviteenuste eest ja muud laekumised.

- Sihtotstarbelise eraldisena laekus riigieelarvest 25 miljonit 925 tuhat krooni. Viljatusravi kulud kajastatakse eriarstiabi keskostu kulude hulgas.
- Teise liikmesriigi kindlustatute vajamineva arstiabi eest Eestis tasub Eesti Haigekassa raviasutustele samadel alustel nagu Eesti kindlustatutegi puhul. Need kulud kompenseerib haigekassale hiljem vastava liikmesriigi pädev asutus. Üheksa kuuga laekus EL kodanikega seotud teenuste eest 1 miljon 226 tuhat krooni.
- Muud laekumised on tulu retseptiblankettide müügist, tasu raviarvete töötlemise eest ja laekumised kuluks kantud nõuete eest (aruandeperioodil kokku 989 tuhat krooni).

Kulud

Haigekassa kulud jagunevad

- Ravikindlustuse kulud
- Haigekassa tegevuskulud

Tabel 4. Haigekassa kulude protsentuaalne jaotus

	2007 9 kuud	2008 9 kuud	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Ravikindlustuse kulud	99,12%	99,13%	0,01%
Haigekassa tegevuskulud	0,88%	0,87%	-0,01%

Tabel 5. Kindlustatute arv

Isikud	31.12.2007	30.09.2008	Muutus	
			Muutus 31.12.2007- 30.09.2008	30.09.2008/ 31.12.2007 %
Töötavad kindlustatud isikud	672 706	670 493	-2 213	-0,3%
Riigi poolt kindlustatud isikud	31 942	33 726	1 784	5,6%
Kindlustatutega võrdsustatud isikud	579 698	580 542	844	0,1%
Välislepingu alusel kindlustatud isikud	3 419	3 416	-3	-0,1%
Kokku	1 287 765	1 288 177	412	0,0%

Ravikindlustuse kulud

Ravikindlustuse 2008. a kulude planeerimisel lähtus Haigekassa järgmistest eesmärkidest:

Üldarstiabi

- Tõhustada haiguste ennetamist ja krooniliste haigete jälgimist perearstide poolt ning soodustada pereõdede osalemist nendes tegevustes.
- Täiendada motivatsioonimehhanisme maapiirkondades töötavatele perearstidele.

Eriarstiabi

- Parandada kättesaadavust erialadel, kus on prognoositav vajaduse kasv. Lisaks peab Haigekassa oluliseks ühtlustada ravimite kättesaadavust erinevate haigusrühmade patsientidele ja vähendada erinevusi ravijärjekordade pikkustes.
- Kvaliteedi tõstmiseks ja tehnoloogilise arengu toetamiseks on planeeritud ravijuhu struktuurse kallinemise katmiseks kuni 4%-line kulude kasv.

Hooldusravi

- Parandada kättesaadavust suurendades ravijuhtude arvu, eelisarendades kodus osutatavate teenuste kättesaadavust.
- Tõsta kvaliteeti ja toetada hooldusravi arengut ravijuhu keskmise pikkuse 7%-lise tõusu kaudu (struktuurne kallinemine).

Hambaravi

- Kättesaadavuse parandamiseks ning kvaliteedi tõstmiseks on planeeritud 3%-line kulude kasv.

Ravimid

- Uute, tõenduspõhise efektiivsusega ravimite kasutuselevõtmine.
- Kindlustatutele ravimite valikuvõimaluste avardamine.

1. Tervishoiuteenuste hüvitised

Eesmärgid tervishoiuteenuste võimaldamisel:

- tagada tervishoiuteenuste kättesaadavus vähemalt 2007. aasta tegelikul tasemel;
- suurendada ravijuhtude arvu erialadel, kus on prognoositav vajaduse kasv vastava eriala tervishoiuteenuste järele (onkoloogia, kardioloogia, infektsioonhaigused jt) ning kus uute tervishoiuteenuste lisamisest tervishoiuteenuste loetellu tekib vajadus uute ravijuhtude rahastamiseks;
- ühtlustada eriarstiabi järjekordade pikkusi lühendades ülipikki ravijärjekordi endoproteeside paigaldamise ja katarakti operatsioonide osas vähemalt poole aasta võrra;
- jätkata 2007. aastal alustatud bioloogiliste ravimite kompenseerimist suuremas mahus võrreldes varasemaga, et tagada ravi järjepidevus;
- suurendada onkoloogiliste ravimite valikuvõimalusi.

Tabel 6. Tervishoiuteenuste kulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Haiguste ennetus	64 265	87 595	79 881	91%	24%
Üldarstiabi	658 579	811 548	783 100	96%	19%
Eriarstiabi	3 926 002	4 784 364	4 738 202	99%	21%
Hooldusravi	136 130	176 694	169 991	96%	25%
Hambaraviteenused	171 205	219 863	212 978	97%	24%
Kokku	4 956 181	6 080 064	5 984 152	98%	21%

Tervishoiuteenuste osutajatele tasutud ehitiste kulum

„Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse“ § 52 lõike 4, kohaselt kaetakse alates 2008. aastast tervishoiuteenuste piirhindades kajastuv ehitiste kulumi kulu sihtotstarbeliselt läbi riigieelarve. Selleks esitab Haigekassa Sotsiaalministeeriumile aruande tervishoiuteenuste osutajatele tasutud kulumi kulu kohta. Koos aruandega esitatakse arve ehitiste kulumi kulu katmiseks.

Aruandluse aluseks on aruandlusperioodil tervishoiuteenuste osutajatele tasutud kindlustatud isikute raviarved. Lähtutakse raviarvetel kajastuvate tervishoiuteenuste kogustest ning teenuse osutamise hetkel kehtinud piirhindadest, milledele rakendatakse piirhindades sisalduva ehitiste kulumi osakaalu.

Tabel 7. Läbi tervishoiuteenuste piirhindade tasutud ehitiste kulum (tuhandetes kroonides)

Teenuse liik	Kapitalikulu tuhandetes kroonides
Eriarstiabi	90 743
Peararstiabi	20 397
Hooldusravi	6 653
Hambaravi	3 971
Ennetus	982
Kokku	122 746

1.1. Haiguste ennetus

Haiguste ennetamise eesmärk on avastada inimese haiguseelne seisund võimalikult vara ja võtta tarvitusele meetmed haigestumise vältimiseks.

2008. aasta 9 kuuga olid haiguste ennetamise kulud 79 miljonit 881 tuhat krooni, mis moodustab 91% samaks perioodiks planeeritud eelarvest. Kogukuludest suurima osakaaluga (54%) on koolitervishoiu kulud. Võrreldes 2008. aasta 9 kuuga on kulud kasvanud ca 24%, mis on tingitud eelkõige tervishoiuteenuste piirhindade kasvust 2008. aastal.

Tabel 8. Haiguste ennetus (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Koolitervishoid	33 092	44 716	42 804	96%	29%
Noorte reproduktiivtervise projekt	7 079	9 730	9 299	96%	31%
Rinnavähi varajane avastamine	8 727	10 248	10 196	99%	17%
Emakakaelavähi varajane avastamine	1 818	3 540	1 495	42%	-18%
Südamehaiguste ennetamise projektid	1 473	1 905	1 722	90%	17%
Osteoporoosi varajane avastamine	646	1 059	796	75%	23%
Fenüülk. ja hüpot uuringute projektid	1 814	2 452	2 271	93%	25%
Pärilike haiguste sünnieelne diagnostika	7 373	9 729	7 791	80%	6%
Vastsündinute kuulmisskriining	2 225	3 766	3 057	81%	37%
Vaktsineerimine B-hepatiidi vastu	18	165	12	7%	-33%
Muu ennetus (projektide hindamine)	0	285	438	154%	-
Kokku	64 265	87 595	79 881	91%	24%

Tabel 9. Ennetusprojektides osalemine

Ennetuse tegevus	2007 9 kuu tegelik osalejate arv	2008 9 kuu planeeritud osalejate arv	2008 9 kuu tegelik osalejate arv	2008 9 kuu tegelik/ 2008 9 kuu planeeritud
Koolitervishoid	172 354	174 671	167 201	96%
Noorte reproduktiivtervise projekt (ravijuhtude arv)	20 697	22 500	23 624	105%
Rinnavähi varajase avastamise projektid	19 504	24 000	24 180	101%
Emakakaelavähi varajane avastamine	7 711	15 000	7 696	51%
Südamehaiguste ennetamise projektid	3 282	3 187	3 582	112%
Osteoporoosi varajane avastamine	959	975	823	84%
Fenüülk. ja hüpot uuringute projektid	10 352	12 000	12 278	102%
Pärilike haiguste sünnieelne diagnostika	1 580	1 650	1 590	96%
Vastsündinute kuulmisskriining	8 559	10 500	10 167	97%
B-hepatiidi vaktsineerimine	185	1 000	114	11%

Enamuses ennetusprojektides on eelarve kulude täitmise protsent võrreldes planeeritud juhtude täitmisega väiksem, mis on seotud väiksema ravijuhi keskmise maksumusega, sest lisauuringuid tehakse selekteeritult ning nende vajadus on olnud väiksem. Positiivne on näiteks sünnieelses diagnostikas võetud suund invasiivsete protseduuride vähendamisele, see on avaldanud mõju ka projekti kuludele.

Haiguste ennetamine on 9 kuu jooksul toimunud plaanipäraselt. Välja võib tuua järgmised olulisemad tegevused ja muudatused võrreldes planeerituga:

- Emakakaelavähi varajase avastamise projektis oli planeeritust väiksem eelarve täitmine, mis võib olla tingitud kutsete saatmise viibimisest I kvartalis, aga ka naiste eelistustest, kuna emakakaelavähki ennetavaid uuringuid tehakse lisaks sõeluuringule ka regulaarse günekoloogilise tervisekontrolli käigus.
- Südamehaiguste ennetuse projektis on planeeritust väiksem ravijuhu keskmine maksumus ja see on võimaldanud uurida enam inimesi.
- B-hepatiidi vastu vaktsineeriti peamiselt vaid arstiteaduskonna üliõpilasi, planeeritud olid vahendid ka meditsiinkoolide tudengite vaktsineerimiseks. Vaktsineerimine on võrreldes planeerituga oluliselt madalam, kuna paljud üliõpilased on 13 aastast juba b-hepatiidi vastu vaktsineeritud ning revaktsineerimine ei ole vajalik.
- 2008. aasta aprillis lõpetati “Noorte reproduktiivtervise projekti” ja “Pärilike haiguste sünnieelse diagnostika projekti” mõju ja tulemuslikkuse hindamine. Hindamise teostamine ja selle eelarve olid esmaselt planeeritud 2007. aastasse, ent seoses hindamise lõppemisega 2008. aastal on planeeritust suuremad ka kavandatud muu ennetuse kulud.

Erapooletu analüüs annab detailse ülevaate projekti toimumisest ja analüüsi tulemuste põhjal saab Haigekassa koos projekti läbiviijatega projektitööd parandada ning seeläbi püstitatud eesmärkide saavutamist tõhustada.

1.2. Üldarstiabi tervishoiuteenused

2008. aasta 9 kuu üldarstiabi kulud olid 783 miljonit 100 tuhat krooni, mis moodustasid 96% samaks perioodiks planeeritud eelarvest. Kogukuludest suurima osakaaluga on kulud pearahale - 69%, uuringute fond moodustab kuludest 16% ja baasraha 11%.

Tabel 10. Üldarstiabi tervishoiuteenused (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Baasraha	86 255	90 810	89 354	98%	4%
Kauguse lisatasu	3 996	4 025	3 912	97%	-2%
Tunnistuse lisatasu	4 816	-	-	-	-
Pearaha kuni 2 a vanuste kindlustatute eest	21 466	26 993	26 327	98%	23%
Pearaha 2 -70 a vanuste kindlustatute eest	370 480	440 538	438 503	100%	18%
Pearaha üle 70 a vanuste kindlustatute eest	64 396	78 537	78 559	100%	22%
Uuringute fond*	100 559	154 823	129 133	83%	28%
Perearsti tulemustasu	1 338	9 530	11 535	121%	-
Perearsti nõuandetelefon	5 273	6 292	5 777	92%	10%
Kokku	658 579	811 548	783 100	96%	19%

*Uuringute fond sisaldab 2008 eelarves ka reservi vahendeid, mis on ette nähtud rasedate jälgimise ja lahangu kuluks

Võrreldes 2007. aasta 9 kuuga on üldarstiabi kulud kasvanud ca 125 miljonit krooni, mis on tingitud eelkõige tervishoiuteenuste piirhindade kasvust ja uuringute fondi suurendamisest (alates 2008. a II kvartalist on tulemustasus osalevatel perearstidel uuringufondi suuruseks 32% pearahadeks arvestatud summadest senise 27% asemel).

Normaalse raseduse jälgimiseks ning lahanguteks tasuti uuringute fondist 2008. aasta 9 kuuga perarstidele kokku 528 tuhat krooni (raseduse jälgimisega seotud kulud 169 tuhat ja lahanguatega seotud kulud 359 tuhat krooni).

Tabel 11. Perearsti nimistute ja nimistus olevate isikute arv

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu tegelik	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Nimistute arv			
Nimistute arv	800	801	0%
Kauguse lisatasu saavate nimistute arv	195	192	-2%
Tunnistuse lisatasu saavate nimistute arv	794	-	-
Keskmine nimistu suurus (isikuid)	1 604	1 597	0%
Kindlustatud isikute arv nimistutes			
Kuni 2 a kindlustatud	26 331	27 941	6%
2-70 a kindlustatud	1 095 889	1 086 814	-1%
Üle 70 a kindlustatud	160 659	164 485	2%
Kindlustatuid isikuid kokku	1 282 879	1 279 240	0%

Isikute arv nimistutes, mis oli aluseks üldarstiabi lepingus arvestatud pearaha kulule, on varasema aastaga võrreldes jäänud praktiliselt samale tasemele.

Üleriigilise perearsti nõuandetelefoni teenuse raames on 9 kuuga kokku vastatud 130 994 kõnele (2007. a 9 kuuga vastavalt 113 504 kõnele). Kõnede arv on keskmiselt 485 kõnet/päevas ning kõnede arv on ligikaudu 15% võrra suurem 2007. a 9 kuu kõnede arvust. Enamus helistajatest pöördus nõuandetelefonile tervisealase küsimusega, tervishoiukorralduse kohta vajas nõu 1% helistajatest.

1.3. Eriarstiabi

Eriarstiabi kulud kokku 2008. aasta 9 kuuga olid 4 miljardit 738 miljonit 202 tuhat krooni.

1.3.1. Eriarstiabi kulud ilma keskostu tervishoiuteenusteta

Ambulatoorse, päevaravi ja statsionaarse eriarstiabi kulud (v.a. keskostu tervishoiuteenused) olid aruandeperioodil 4 miljardit 605 miljonit 715 tuhat krooni.

Võrreldes 2007. aasta 9 kuu tegelike kuludega on kulud kasvanud 20%. Olulisemaks kulude tõusu põhjuseks on tervishoiuteenuste piirhindade kasv ja kättesaadavuse parandamiseks osutatud ravijuhtude arvu tõus.

2008. aasta 9 kuu jooksul rahastati eriarstiabis 2 244 201 ravijuhtu, mis on 2% võrra rohkem samaks perioodiks planeeritud ravijuhtude arvust ning 3% rohkem eelmise aasta 9 kuu ravijuhtudest.

Eriarstiabi kuludest 37% on kasutatud ambulatoorsete ja päevaravi, 63% statsionaarsete teenuste eest tasumiseks. 92% ravijuhtudest osutati efektiivsemas - ambulatoorsetes või päevaravi tingimustes ning 8% statsionaaris.

Aruandeperioodi lõpus ootas rahalisel põhjusel ambulatoorset eriarsti vastuvõttu 45 Harju piirkonna kindlustatut (0,02% kogu eriarstiabi järjekorrast).

Kõige enam ületavad 2008. aasta 9 kuu tegelikud kulud erialati 2008. a planeeritud eelarvet pulmonoloogia ja infektsioonhaiguste erialal ning esmase järelravi osas. Pulmonoloogias ja esmases järelravis on tegemist täiendavate ravijuhtude lisandumisega.

Olulisimad muutused erialadel 9 kuuga:

- Tingituna tsütostaatiliste ravikuuride hindade kaasajastamisest on eelmise aasta 9 kuuga võrreldes erialati kõige rohkem kasvanud onkoloogia ravikulud – kogukulu kasv 43%. Oluliselt on tõusnud efektiivsemate e päevaravis osutatud teenuste arv ja kulu onkoloogias.
- Pulmonoloogia ravikulude kasv eelmise aasta sama perioodiga võrreldes oli 34%. Nii ravikulud kui ravijuhud on võrreldes sama perioodi eelarvega ületatud 8% ja seda ambulatoorsete juhtude ning kulude arvelt. Tingitud on see peamiselt koduse hapnikravi mahu kasvust ning haigekassa hinnangul ka HIV-nakatunutel tuberkuloosi haigestumise tõusust.
- Infektsioonhaiguste erialal on tõusnud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes infektsioonhaiguste ambulatoorse ravi kulu 37%, kulu kasv erialal kokku on olnud 13%. Infektsioonhaiguste eriala kulud on seotud HIV/AIDS-i ravi kulude tõusuga.
- Esmases järelravis on ravikulude kasv eelmise aasta sama perioodiga võrreldes olnud 38% ja ravijuhtude kasv 13%. Võrreldes 2008.a eelarves planeerituga on tegelikud kulud olnud suuremad 11% ja ravijuhte rahastatud rohkem 9%. Esmase järelravi osas on kasvanud vajadus patsiendi saatmiseks aktiivravi lõppedes nn kõrgema etapi haiglast üldhaiglasse ja seetõttu on tegelik täitmine osutunud planeeritust suuremaks.

Tabel 12. Eriarstiabi juhud

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
1	2	3	4	5	6
Kirurgia	270 375	272 662	275 624	101%	2%
ambulatoorne	228 847	230 415	234 800	102%	3%
päevaravi	6 358	6 470	6 164	95%	-3%
statsionaarne	35 170	35 777	34 660	97%	-1%
Otorinolarüngoloogia	152 276	153 563	154 282	100%	1%
ambulatoorne	138 680	139 655	140 336	100%	1%
päevaravi	4 700	4 704	4 445	94%	-5%
statsionaarne	8 896	9 204	9 501	103%	7%
Neuroloogia	94 665	96 729	98 441	102%	4%
ambulatoorne	89 679	91 548	93 274	102%	4%
päevaravi	1	0	38	-	-
statsionaarne	4 985	5 181	5 129	99%	3%
Oftalmoloogia	257 519	262 759	265 970	101%	3%
ambulatoorne	248 628	253 087	256 225	101%	3%
päevaravi	7 745	8 413	8 514	101%	10%
statsionaarne	1 146	1 259	1 231	98%	7%
Ortopeedia	194 521	197 633	195 837	99%	1%
ambulatoorne	181 959	184 462	182 571	99%	0%
päevaravi	3 106	3 287	3 121	95%	0%
statsionaarne	9 456	9 884	10 145	103%	7%
Onkoloogia	58 371	64 446	67 909	105%	16%
ambulatoorne	51 166	56 247	59 169	105%	16%
päevaravi	47	639	1 871	293%	-
statsionaarne	7 158	7 560	6 869	91%	-4%
Sünnitusabi ja günekoloogia	376 603	377 166	378 931	100%	1%
ambulatoorne	337 704	338 129	340 658	101%	1%
päevaravi	11 978	11 971	12 007	100%	0%
statsionaarne	26 921	27 066	26 266	97%	-2%
Pulmonoloogia	43 274	45 150	48 787	108%	13%
ambulatoorne	40 515	42 231	46 254	110%	14%
statsionaarne	2 759	2 919	2 533	87%	-8%
Dermatoveneroloogia	120 313	120 415	120 776	100%	0%
ambulatoorne	118 982	119 031	119 347	100%	0%
päevaravi	215	236	331	140%	54%
statsionaarne	1 116	1 148	1 098	96%	-2%
Pediaatria	101 554	97 810	103 676	106%	2%
ambulatoorne	80 129	75 942	81 209	107%	1%
päevaravi	1 314	1 317	1 175	89%	-11%
statsionaarne	20 111	20 551	21 292	104%	6%
Psühhiaatria	148 004	149 984	154 968	103%	5%
ambulatoorne	139 396	141 317	146 748	104%	5%
päevaravi	128	128	129	101%	1%
statsionaarne	8 480	8 539	8 091	95%	-5%
Infektsioonhaigused	20 357	19 838	20 855	105%	2%
ambulatoorne	12 934	12 688	13 773	109%	6%
statsionaarne	7 423	7 150	7 082	99%	-5%

1	2	3	4	5	6
Sisehaigused	288 964	292 006	299 733	103%	4%
ambulatoorne	245 090	247 568	255 327	103%	4%
päevaravi	2 791	2 848	2 995	105%	7%
statsioonarne	41 083	41 590	41 411	100%	1%
Esmane järelravi	1 278	1 327	1 441	109%	13%
statsioonarne	1 278	1 327	1 441	109%	13%
Taastusravi	40 313	41 402	43 456	105%	8%
ambulatoorne	35 288	36 460	38 218	105%	8%
statsioonarne	5 025	4 942	5 238	106%	4%
Klassifitseerimata mittemed.	12 818	13 122	13 420	102%	5%
ambulatoorne	12 818	13 122	13 420	102%	5%
Eriarstiabi (va valmisolekutasu)	2 181 205	2 206 012	2 244 106	102%	3%
ambulatoorne	1 961 815	1 981 902	2 021 329	102%	3%
päevaravi	38 383	40 013	40 790	102%	6%
statsioonarne	181 007	184 097	181 987	99%	1%
Valmisolekutasu	97	193	95	49%	-2%
Kokku	2 181 302	2 206 205	2 244 201	102%	3%

Tabel 13. Eriarstiabi kulu (tuhandetes kroonides)

1	2007	2008	2008	Eelarve	Muutus
	9 kuu	2008	9 kuu		
	tegelik	9 kuu eelarve	tegelik	%	2007. a
					9 kuuga
					%
Kirurgia	759 284	898 865	872 752	97%	15%
ambulatoorne	127 410	146 347	152 031	104%	19%
päevaravi	27 700	31 298	30 449	97%	10%
statsioonarne	604 174	721 220	690 272	96%	14%
Otorinolarüngoloogia	118 004	134 388	135 912	101%	15%
ambulatoorne	47 774	56 457	59 195	105%	24%
päevaravi	23 975	25 480	24 466	96%	2%
statsioonarne	46 255	52 451	52 251	100%	13%
Neuroloogia	124 105	147 371	147 190	100%	19%
ambulatoorne	53 974	62 629	67 529	108%	25%
päevaravi	0	0	174	-	-
statsioonarne	70 131	84 742	79 487	94%	13%
Oftalmoloogia	154 594	180 893	181 945	101%	18%
ambulatoorne	77 662	92 867	94 499	102%	22%
päevaravi	66 886	76 200	76 124	100%	14%
statsioonarne	10 046	11 826	11 322	96%	13%
Ortopeedia	323 748	377 118	376 392	100%	16%
ambulatoorne	70 769	80 960	83 496	103%	18%
päevaravi	21 211	24 548	24 072	98%	13%
statsioonarne	231 768	271 610	268 824	99%	16%
Onkoloogia	274 225	399 477	392 326	98%	43%
ambulatoorne	124 984	198 258	195 442	99%	56%
päevaravi	658	9 783	26 968	276%	3998%
statsioonarne	148 583	191 436	169 916	89%	14%

1	2	3	4	5	6
Sünnitusabi ja günekoloogia	420 347	462 360	459 450	99%	9%
ambulatoorne	178 818	187 303	192 399	103%	8%
päevaravi	24 593	24 868	23 924	96%	-3%
statsionaarne	216 936	250 189	243 127	97%	12%
Pulmonoloogia	111 184	138 193	149 527	108%	34%
ambulatoorne	45 361	53 932	66 261	123%	46%
statsionaarne	65 823	84 261	83 266	99%	26%
Dermatoveneroloogia	45 302	53 878	53 258	99%	18%
ambulatoorne	36 622	42 628	43 669	102%	19%
päevaravi	554	702	940	134%	70%
statsionaarne	8 126	10 548	8 649	82%	6%
Pediaatria	171 480	200 009	200 440	100%	17%
ambulatoorne	36 084	40 136	44 590	111%	24%
päevaravi	4 471	5 252	4 434	84%	-1%
statsionaarne	130 925	154 621	151 416	98%	16%
Psühhiaatria	181 824	214 926	209 386	97%	15%
ambulatoorne	45 341	55 044	55 009	100%	21%
päevaravi	620	729	767	105%	24%
statsionaarne	135 863	159 153	153 610	97%	13%
Infektsioonhaigused	57 688	59 886	65 041	109%	13%
ambulatoorne	13 774	14 997	18 832	126%	37%
statsionaarne	43 914	44 889	46 209	103%	5%
Sisehaigused	925 841	1 115 784	1 122 634	101%	21%
ambulatoorne	173 525	203 050	216 293	107%	25%
päevaravi	72 541	80 281	86 098	107%	19%
statsionaarne	679 775	832 453	820 243	99%	21%
Esmane järelravi	12 089	15 120	16 730	111%	38%
statsionaarne	12 089	15 120	16 730	111%	38%
Taastusravi	82 252	103 382	104 596	101%	27%
ambulatoorne	34 571	45 886	47 892	104%	39%
statsionaarne	47 681	57 496	56 704	99%	19%
Klassifitseerimata mittemed.	7 992	10 849	9 780	90%	22%
ambulatoorne	7 992	10 849	9 780	90%	22%
Eriarstiabi (va valmisolekutasu)	3 769 959	4 512 499	4 497 359	100%	19%
ambulatoorne	1 074 661	1 291 343	1 346 917	104%	25%
päevaravi	243 209	279 141	298 416	107%	23%
statsionaarne	2 452 089	2 942 015	2 852 026	97%	16%
Valmisolekutasu	73 098	108 618	108 356	100%	48%
Kokku	3 843 057	4 621 117	4 605 715	100%	20%

1.3.2. Keskostu tervishoiuteenused

Keskostu tervishoiuteenuste kulud 2008. aasta 9 kuuga olid 132 miljonit 487 tuhat krooni, 81% samaks perioodiks planeeritud eelarvest.

2008. aasta 9 kuu kulude suur tõus võrreldes 2007. aasta 9 kuu andmetega on tingitud piirhindade muutustest, uute teenuste lisandumisest (kaks uut ravimit keskostu ravimite kulureal ja riigieelarvest rahastatud viljatusravi) ning osade teenuste järele vajaduse suurenemisest.

Tabel 14. Keskostu tervishoiuteenused (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Luuüdi transplantatsioon	8 796	11 598	9 936	86%	311%
Plaaniline ravi välisriigis	5 676	13 875	15 445	111%	172%
Peritoneaaldialüüs	22 576	25 323	20 386	81%	-10%
Kindlustatute vältimatu transport (lennuk, kopter)	1 539	2 550	1 816	71%	18%
Noorsportlaste terviseuuringud	4 369	6 452	6 140	95%	41%
Hematoloogia ravikuurid	8 732	12 000	13 050	109%	49%
Antidoodid, raviseerumid	100	200	100	50%	0%
Kusepõie sfinkteri protees	354	660	471	71%	33%
Kohleaarimplantatsioon	1 750	2 624	2 333	89%	33%
Patoanatomiline lahangu	747	1 275	726	57%	-3%
Keskostu ravimid	13 987	49 190	36 159	74%	159%
Viljatusravi*	14 319	37 500	25 925	69%	81%
Kokku	82 945	163 247	132 487	81%	60%

* viljatusravi lülitati keskostu eelarvesse 2008.aastast. Varem tasuti viljatusravi eest eriarstiabi eelarvest.

Tabel 15. Keskostu tervishoiuteenuste ravijuhud

	2007		2008		Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %	
	jaanuar-september		jaanuar-september		RJ	RJKM
	RJ	RJKM	RJ	RJKM		
Luuüdi transplantatsioon	61	144 200	65	153 259	7%	6%
Plaaniline ravi välisriigis	47	120 776	83	186 087	77%	54%
Peritoneaaldialüüs	831	27 167	741	27 511	-11%	1%
Kindlustatute vältimatu transport (lennuk, kopter)	69	22 297	68	26 704	-1%	20%
Noorsportlaste terviseuuringud	6 575	665	6 782	785	3%	18%
Hematoloogia ravikuurid	208	41 980	224	58 263	8%	39%
Antidoodid, raviseerumid	1	100 000	1	100 000	0%	0%
Kusepõie sfinkteri protees	4	88 604	5	94 191	25%	6%
Kohleaarimplantatsioon	6	291 587	8	291 587	33%	0%
Patoanatomiline lahangu	454	1 645	413	1 564	-9%	-5%
Keskostu ravimid	475	29 440	1 991	18 161	319%	-38%
Viljatusravi			1 361	12 317	-	-

Luuüdi transplantatsiooni, koduse peritoneaaldialüüsi, kindlustatute vältimatu transpordi ja patoanatomilise lahangu teenuste puhul osutus ravijuhtude arv ehk siis teenuse osutamise vajadus perioodile planeeritust väiksemaks. Lisaks ravijuhtude arvule

jäi prognoositust väiksemaks ka luuüdi transplantatsiooni, vältimatu lennutranspordi ja patoanatomilise lahangu ravijuhu keskmine maksumus.

Välisriiki plaanilisele ravile või uuringule suunamine on endiselt tõusujoonel. 2008. aasta 9 kuu jooksul laekus teistest riikidest raviarveid 83 isiku kohta. 2007. aasta 9 kuu jooksul tasus haigekassa 47 isiku raviarved välisriigis.

Tasu maksmise kohustuse välisriigis teostatava ravi või uuringu eest on Haigekassa aruandeperioodil üle võtnud 111 (sh 48 last) taotluse esitanud kindlustatult. 2007. aasta samal aruandeperioodil suunati 64 (sh 31 last) kindlustatut välisriiki plaanilisele ravile või uuringule. Kõige enam käiakse ravil Soomes.

Plaanilisele ravile välisriiki suunatakse kindlustatu juhul kui on täidetud järgmised kriteeriumid:

- taotletavat tervishoiuteenust ja sellele tervishoiuteenusele alternatiivseid tervishoiuteenuseid Eestis ei osutata;
- taotletava tervishoiuteenuse osutamine on kindlustatud isikule näidustatud;
- taotletaval tervishoiuteenusel on tõendatud meditsiiniline efektiivsus;
- taotletava tervishoiuteenuse eesmärgi saavutamise keskmine tõenäosus on vähemalt 50 protsenti.

Noorsportlaste tervishoiuteenuste väiksema kulu põhjuseks on ühe skriiningu piires osutatud väiksem uuringute arv, millest ka prognoositust madalam ravijuhu keskmine maksumus.

Järgmisesse perioodi lükkuvad edasi 9 kuu kuludesse planeeritud kaks **kusepõie sfinkteri proteesi** operatsiooni, üks **kohleaarimplantatsiooni** operatsioon ja ühe haigla **antidootide, raviseerumite** vajadus.

Hematoloogia ravikuuride ülekulu põhjuseks on rasketest traumadest või operatsioonidest tingitud verehüübimisfaktorite suurem kasutus, mis on prognoosituga võrreldes tõstnud ravijuhu keskmist maksumust 9% võrra.

Kõik keskostu tervishoiuteenuste kasutamata vahendid kanduvad edasi järgmisesse perioodi.

Keskostu ravimite vahenditest tasutakse reumatoloogiliste ja gastroenteroloogiliste haiguste bioloogilist ravi, ensüümravi Gaucher haiguse I tüübi korral, psühhiaatriliste haiguste ravi süstitava risperidooni depoovormiga ja uute teenustena 2008. aastast Fabry tõve ja akromegaalia ning neuroendokriinkasvajate ravi. Kõigi ravimite vajadus on planeeritud koostöös erialaseltsidega. Kahe uue ravimi ja psühhiaatriliste haiguste ravi tegelik kasutus on jäänud kokkulepitust pea poole väiksemaks, mis suures osas vähendab ka kogu keskostu ravimite eelarve täitmist.

Viljatusravi finantseeritakse sihtotstarbeliselt riigieelarvest. Aruandeperioodiks oli planeeritud 2 250 ravijuhtu (keskmise ravijuhu maksumusega 18 300 krooni), ravile soovijaid oli aga esialgu ligikaudu poole vähem. Kuna paljude viljatusravi alustanud isikute ravi jätkub, jäi madalamaks ka ravijuhu keskmine maksumus (tegelik 67% prognoositust).

Viljatusravi raviteenuste kulu oli 9 kuul 16 764 tuhat krooni ja sellega seotud kindlustatutele hüvitatud ravimite kulu 9 161 tuhat krooni.

1.3.3. Eriarstiabi peamiste kasutusnäitajate võrdlus

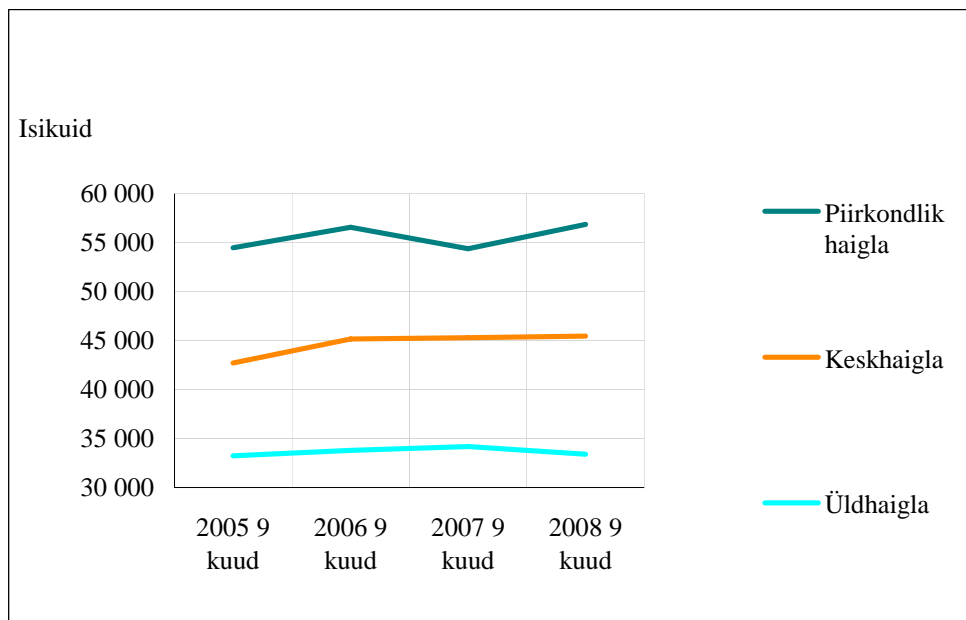
Tabel 16. Eriarstiabi kasutuse olulisemad näitajad

Kriteerium	2007 9 kuud	2008 9 kuud	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Ravijuhu keskmine maksumus (RJKM) kroonides	1 728	2 004	116%
ambulatoorne	548	666	122%
päevaravi	6 336	7 316	115%
statsionaarne	13 547	15 672	116%
Statsionaarsete voodipäevade arv	1 157 257	1 131 764	98%
Keskmine statsionaarsel ravil viibimine päevades	6,40	6,22	97%
Ambulatoorsete vastuvõttude arv	2 691 413	2 753 950	102%
ambulatoorne	2 640 822	2 698 674	102%
päevaravi	50 591	55 276	109%
Ambulatoorseid vastuvõtte ravijuhu kohta	1,35	1,34	99%
ambulatoorne	1,35	1,34	99%
päevaravi	1,32	1,36	103%
Eriarstiabi teenuseid kasutanud isikute arv	713 223	721 159	101%
ambulatoorne	689 581	698 411	101%
päevaravi	33 896	34 232	101%
statsionaarne	129 874	130 926	101%
Ravijuhtude arv isiku kohta	3,06	3,11	102%
ambulatoorne	2,84	2,89	102%
päevaravi	1,13	1,19	105%
statsionaarne	1,39	1,39	100%
Vältimatu abi osakaal ravikuludest	46%	46%	0%
ambulatoorne	18%	18%	0%
päevaravi	7%	5%	-2%
statsionaarne	63%	64%	1%
Vältimatu abi osakaal ravijuhtudest	21%	21%	0%
ambulatoorne	17%	17%	0%
päevaravi	16%	14%	-2%
statsionaarne	57%	58%	1%
Operatsioonide arv	125 018	123 799	99%
sh abortide arv	6 562	3 814	58%
sünnituste arv	11 619	11 928	103%
ambulatoorne	18 873	16 530	88%
päevaravi	35 158	35 419	101%
statsionaarne	70 987	71 850	101%

Eriarstiabi kasutusnäitajate olulisemad muutused võrreldes eelmise aasta sama perioodiga:

- lühenenud on statsionaarse ravijuhu pikkus (3%) ja vähenenud voodipäevade arv statsionaaris (2%), mille üheks põhjuseks on ka tervishoiuteenuste loetelu profiilvoodipäevade maksimumarvude lühenemine;
- ka meil suureneb ambulatoorsete vastuvõttude arv (2%) järgides rahvusvahelist trendi teenuste osutamisel efektiivsemalt;
- eriarstiabi teenuseid kasutanud isikute arv on suurenenud kõigis ravitüüpides (+1%);
- vältimatu abi osakaal nii ravijuhtudes kui kulus ei ole muutunud;

- operatsioonide langus 1%, mis tuleneb järgmiste kirurgiliste teenuste muutustest:
  - abortide arvu vähenemisest 42% (e 2 748 operatsiooni võrra, 2008 lisati tervishoiuteenuste loetellu tervishoiuteenus medikamentoosne abort);
  - sünnituste arvu kasvust 3% (e 309 võrra):
  - teiste operatsioonide kasvust 1% (e 1220 võrra).

Joonis 1. Statsionaarset ravi saanud isikuid haiglaliigiti

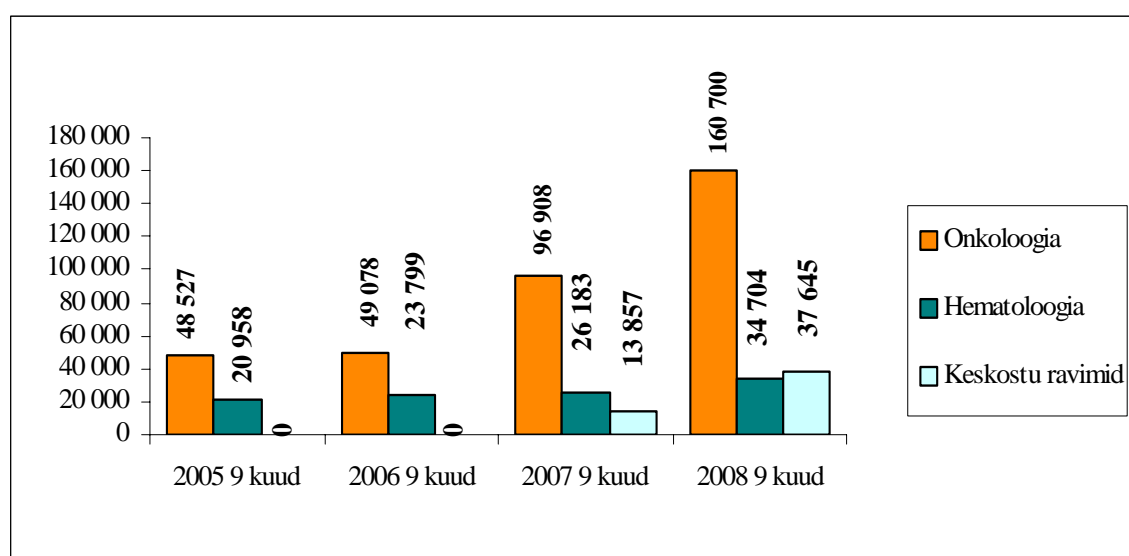
2008.a 9 kuu kasutuse alusel on vähenenud üldhaiglates statsionaarset ravi saanud isikute arv (-2,3 %) ning suurenenud piirkondlikes haiglates statsionaarset ravi saanud isikute arv (+4,6 %) võrreldes 2007. a 9 kuu kasutusega. Üldhaiglate vastav näitaja on langenud 2005. aasta 9 kuu kasutuse tasemele.

1.3.4. Ravimikulu eriarstiabi eelarves

Tabel 17. Ravimikulu eriarstiabis

	2005 9 kuu tegelik	2006 9 kuu tegelik	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu tegelik
Ravimikulu eriarstiabis tuh kr	97 935	105 892	177 476	281 159
Muutus eelmise aastaga võrreldes (%)	-	8,1%	67,6%	58,4%

Suurima ravimikuluga erialad on esitatud joonisel 2. Suurimad kulud ja ka suurim kulude kasv on viimastel aastatel olnud onkoloogia erialal, kus 2008. ja 2007. 9 kuu võrdluses on kulud kasvanud ca 66%. Onkoloogia eriala ravimite kulu moodustas 2008 aasta 9 kuu kogu ravimite kulust 57%. Kiirema kasvu põhjuseks on tervishoiuteenuste loetelus kopsukasvajate, rinnavähi, müeloomi ja neuroendokriinkasvajate tsütostaatiliste ravikuuride kaasajastamine ja bisfosfonaatravi lisamine teenuste loetellu.

Joonis 2. Ravimikulu erialati

1.4. Hooldusravi

Haigekassa eesmärk on hooldusravi teenuse kättesaadavuse parandamine, sh hooldusravi ambulatoorsete ravijuhtude eelisarendamine, et võimaldada kindlustatutele paremaid koduseid hooldusraviteenuseid.

Aruandeperioodil tasus haigekassa hooldusravi teenuste osutamise eest 169 miljonit 991 tuhat krooni, mis moodustab 96% samaks perioodiks planeeritud.

2008. aasta 9 kuu kokkuvõttes on eelarve alataitmine võrreldes aasta algusega (I kvartalis oli täitmine 94%) vähenenud, mis viitab sellele, et hooldusravi teenuse kättesaadavus on paranenud. Eelarve alataitmise on tinginud tegeliku ravijuhu keskmise maksumuse (RJKM) kujunemine eelarvesse planeeritust madalamaks (statsioonarses hooldusravis 16 592 krooni, ambulatoorses hooldusravis 2 422 krooni). Statsioonarses hooldusravis oli 9 kuu tegelik RJKM planeeritust 10% ja ambulatoorses 6% odavam.

Tabel 18. Hooldusravi (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Statsionaarne hooldusravi	115 425	147 870	141 935	96%	23%
Ambulatoorne hooldusravi, sh:	20 705	28 824	28 056	97%	36%
Koduõendus	17 090	24 364	23 660	97%	38%
Vähihaigete kodune toetusravi	3 005	3 654	3 630	99%	21%
Geriaatriline hindamine	611	806	766	95%	25%
Kokku	136 130	176 694	169 991	96%	25%

Kuna 2008. aasta algusest jõustusid uued tervishoiuteenuste piirhinnad, siis on hinnatõus ka üheks hooldusravi kulude (sh ravijuhu keskmise maksumuse) kasvu põhjuseks. Lisaks hinnatõusule on kulud kasvanud 12% võrra ravijuhtude suurema kättesaadavuse tagamisega kindlustatutele. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on statsionaarseid juhte rahastatud 9% ning ambulatoorseid juhte 15% rohkem.

Tabel 19. Hooldusravi juhud ja ravijuhu keskmine maksumus

	2007		2008		Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %	
	jaanuar-september	jaanuar-september	jaanuar-september	jaanuar-september	RJ	RJKM
	RJ	RJKM	RJ	RJKM	RJ	RJKM
Statsionaarne hooldusravi	8 713	13 247	9 469	14 989	9%	13%
Ambulatoorne hooldusravi, sh	10 742	1 927	12 333	2 275	15%	18%
Koduõendus	7 629	2 240	9 117	2 595	20%	16%
Vähihaigete kodune toetusravi	2 286	1 315	2 391	1 518	5%	15%
Geriaatriline hindamine	827	739	825	928	0%	26%
Kokku	19 455	6 997	21 802	7 797	12%	11%

1.5. Hambaravi

Hambaraviteenuste hüvitiste kulu oli 2008. a 9 kuuga 212 miljonit ja 978 tuhat krooni ehk 97% sama perioodi eelarvest.

Võrreldes 2007. a 9 kuuga on hambaraviteenuste kulu suurenenud 24%, mille põhjuseks on nii suurenenud tervishoiuteenuste piirhinnad kui ka 2% suurenenud hambaraviteenuste ravijuhtude arv. Langenud on laste hambahaiguste ennetuse ravijuhtude arv 6% võrra, mis tuleneb sihtrühma kuuluvate laste arvu vähenemisest.

Eelarve täitmine laste hambahaiguste ortodontia kulude osas moodustab 96%, mille olulisimaks põhjuseks on Viru piirkonnas ortodontia teenuste pakkuja puudus, kus ka korduvad partnerite valikud ei ole andnud soovitud tulemusi.

Tabel 20. Hambaravi hüvitised (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Laste hambaravi	133 313	170 636	164 558	96%	23%
Ortodontia	24 702	32 496	31 335	96%	27%
Hambahaiguste ennetus	6 116	7 982	6 990	88%	14%
Täiskasvanute vältimatu hambaravi	7 074	8 749	10 094	115%	43%
Kokku	171 205	219 863	212 978	97%	24%

Hambaraviteenuste hulka kuulub ka täiskasvanute vältimatu hambaravi, kus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on toimunud märkimisväärne kulude (43%) ja ravijuhtude (14%) kasv.

Laste hambaravijuhtude täitmine kulgeb vastavalt seatud eesmärgile suurendada ravijuhte ning Haigekassa on rahastanud 3% rohkem ravijuhte kui eelmise aasta samal perioodil.

Tabel 21. Hambaravi hüvitiste ravijuhud

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Laste hambaravi	207 162	214 406	213 189	99%	3%
Ortodontia	26 954	29 889	27 674	93%	3%
Hambahaiguste ennetus	32 283	34 533	30 422	88%	-6%
Täiskasvanute vältimatu hambaravi	13 103	12 671	14 918	118%	14%
Kokku	279 502	291 499	286 203	98%	2%

2. Tervise edendamise kulud

Haigekassa tegeleb tervise edendamisega projektitöö kaudu vastavalt Haigekassa nõukogu kinnitatud prioriteetidele. Haigekassa tervise edendamise tegevused on erinevate riiklike rahvatervise strateegiate tegevuste osad.

Tervise edendamisele 9 kuuks planeeritud eelarvest kasutati 8 miljonit 564 tuhat krooni (90% planeeritud eelarvest).

2008. aasta I poolaastal lõppes 30 projekti tegevus ning jätkusid 9 projekti tegevused. Järgnevate perioodide tegevuste elluviimiseks sõlmiti 29 uut projekti lepingut.

Sihtrühmadeni kavandatakse jõuda nii meedia vahendusel otse kui sidusrühmade kaudu. 2008. aastal on suur osa tegevustest planeeritud paikkondliku tasandi vigastuste ennetamiseks, kuna vigastuste ennetamine on tervise edendamises üks kõige kuluefektiivsemaid valdkondi.

Meedias teavitamine. Toimunud on sotsiaalkampaaniaid traumade ennetamiseks ning alkoholi liigtarbimise vähendamiseks.

I kvartalis toimus traumade ennetamise kampaania "Ka suuremad lapsed vajavad traumade ärahoidmiseks vanemate tarkust! Hoiu oma laps ühes tükis", mis juhtis tähelepanu Eesti laste kõrgele vigastussuremusele. Kampaania oli suunatud eelkõige lapsevanemaile, kellel on oluline roll õnnetuste ärahoidmisel. Kampaania märgatavuse uuringute alusel saavutati märgatavuseks üle 80% (telekampaania märgatavus 83%, välimeediakampaania märgatavus kokku 56%, sh 75% 15-24 aastaste hulgas, aga ka 64% lastega perede hulgas).

II kvartalis toimus kampaania "Alkohol hävitab su aju ja elu!", mille eesmärgiks oli muuta alkoholi reklaamidest saadavat positiivset kuvandit teaduspõhise informatsiooni alusel. Kampaania oli suunatud noortele täiskasvanutele, et teadvustada alkoholist tulenevat kahju inimese ajule ja tervisele. Kampaania märgatavuse uuringute alusel saavutati märgatavuseks 70% (telekampaania märgatavus 83%, välimeediakampaania märgatavus kokku 56%, sh 75% 15-24 aastaste hulgas, aga ka 64% lastega perede hulgas).

Tervise eriväljaanded ilmusid ajalehtedes Postimees, Eesti Päevaleht, Maaleht ja Meditsiiniuudised. Selle valdkonna tegevuste kulu 9 kuuga oli 2 miljonit 870 tuhat krooni.

Trükised. Valminud on patsientide juhendmaterjalid neljal tervist edendaval teemal ("Tasakaalustatud toitumine. Toitumissoovitused ülekaalu, kõrge vererõhu ja vere suure kolesteroolisisalduse korral."); "Tervislik liikumine. Alustada on kerge!"; "Lapse toitumine ja kehakaal." ja "Rinnavähi ja emakakaelavähi varajane avastamine") kogutiraažis 300 000 eksemplari. Juhendmaterjale levitati perearstide, tervise edendajate jt tervishoiuasutuste kaudu.

III kvartalis kooskõlastati patsiendi juhendmaterjal "Glaukoom", mis trükisena ilmub IV kvartalis. Trükis ilmub nii eesti kui ka venekeelsena.

Kulu trükisetele oli 695 tuhat krooni.

Infrastruktuuride arendamine ja sidusrühmadele suunatud tegevus. Kooli tervisenõukogude tegevuse arendamise projektis osaleb 60 kooli. Peamised tegevused on suunatud koolide tervisenõukogu liikmete koolitamisele ja piirkondliku koordineerimise tõhustamisele

Tervistedendavate lasteaegade arendusprojektis osaleb 112 koolieelset lasteasutust. Selle projekti raames viidi läbi koolitusi teemal "Psühhosotsiaalne keskkond koolieelses lasteasutuses" kuuel korral ja "Laste ja personali tervise edendamine koolieelses lasteasutuses" kahel korral. Kahes asutuses on alustatud psühhosotsiaalse keskkonna

hindamise läbiviimist koos juhendamise ja nõustamise protsessiga, pakkumine tehti viiele asutusele.

Tervist edendavate töökohtade võrgustikuga on ühinenud 65 ettevõtet, 2008. aastal on uusi liitujaid viis. On korraldatud täiendkoolitusi 73 erineva tööandja esindajale. Liitunud ettevõtetest 30% on koostanud arengukava, mis sisaldavad või käsitlevad eraldiseisvalt tervise edendamist ettevõttes.

Tervist edendavate haiglate võrgustik keskendus 2008. aastal enesehindamisele. Toimused regionaalsed arendusseminarid ning tervist edendavate haiglate konverents 12 juunil 2008.

5. juunil korraldas haigekassa koostöös Tervise Arengu Instituudi, Sotsiaalministeeriumi ja WHO Eesti esindusega üleriigilise tervise edendamise konverentsi: “Tervisesüsteem tervise ja jõukuse heaks”, kus oli osalejaid üle 200 inimese erinevatest Eesti paikadest. Konverentsiga tähistati ka tervise edendamise valdkonna 15 tegevusaastat Eestis. Lisaks jätkuvad projektid, mis võimestavad maakondlikke tervise edendajaid ja perekoolide eestvedajaid.

Valdkonna tegevuste kulu 9 kuul oli 1 miljon 889 tuhat krooni.

Maakondlike traumaennetuse projektide tegevuste kulu 9 kuuga oli 2 miljonit 259 tuhat krooni. Maakondlikes projektides toimusid erinevad arenduskoolitused, infopäevad jms üritused sidusrühmadele: kohalike omavalitsuste töötajatele, lasteaedade - koolide pedagoogidele ja tervisemeeskondadele. Tegevusi oli ka otse sihtrühmadele – noortele ja lastele esmaabi- ja ellujäämiskoolitused, tervise- ja liikumispäevad. Toimus ohutusmess ja tervisefoorum, mille peaesmärgiks oli paikkondlikku elanikkonna traumade ja õnnetusjuhtumite ennetamise teadlikkuse tõstmine. Nõustati maakondlike organisatsioonide esindajaid: turvaliste kogukondade toimimise põhimõtete selgitamine siht- ja sidusrühmadele; riskianalüüsi juurutamine lasteaedades ja koolides. Toimused supervisioonid organisatsioonide, koolide ja lasteaedade arengukavade koostamiseks.

Paikkondlikes tegevustes on osalenud kuni 42 500 inimest. Lisaks erinevatele maakondlikele üritustele on välja antud ka 6 erinevat maakondlikku teabelehte, seda peamiselt koostöös kohalike ajalehtedega.

Sihtrühmadele suunatud projektide kulu 9 kuul oli 851 tuhat krooni. Projektide raames said individuaalset seksuaaltervise alast nõu võrgulehekülje www.amor.ee vahendusel 2 728 noort, lehekülje www.perekool.ee vahendusel nõustati 1963 küsijat. Raseduskriisi nõustamise teenust on kasutanud 555 abivajajat, rehabilitatsiooniteenuseid on saanud 42 lähedase pereliikme kaotanud last ja nende peret.

Arendustegevusena valmis tervist edendavate projektorganisatsioonide suutlikkuse hindamise meetoodika. Meetoodikat testiti kahe projektorganisatsiooni sisemise ja välishindamise teel (Rapla ja Pärnu maakondades), meetoodika ja tulemused arutati läbi tervisedenduse partneritega ning projektiorganisatsiooni suutlikkuse enesehindamine on integreeritud alates 2008.a II poolaastast tervise edendamise pikaajaliste projektide tegevuse osaks.

III kvartalis valmisid 3 tervist edendava projekti auditid. Auditeeritavateks osutusid juhuvalimi alusel Hiiu ja Võru maakonna traumaennetuse ning tervisealaste trükiste projektid. Hindajad olid Tervise Arengu Instituudi ja Eesti Tervisedenduse Ühingu eksperdid. Auditite alusel tehti haigekassale ettepanekud projekti elluviimise juhendi väljatöötamiseks ja eesmärkide ning projektiplaani konkretiseerimiseks, soovitati projekti ekspertide suuremat kaasatust tegevuste planeerimisel, elluviimisel ja hindamisel.

3. Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid

2008. aasta 9 kuu kokkuvõttes on kindlustatutele kompenseeritud ravimite kogusumma 921 miljonit 45 tuhat krooni, mis moodustab 2008. aastaks ravimihüvitistele planeeritud eelarvest – 1,324 miljardist kroonist - 69,6%. Kõrvutades 2007. aasta sama perioodiga on kulutused soodusravimitele kasvanud 13% ehk 103,4 milj krooni võrra võrra.

Tabel 22. Kindlustatutele kompenseeritud ravimid (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu tegelik	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %	Kulutuste osakaal soodusliigiti	
				2007	2008
100% kompenseeritavad ravimid	351 859	402 480	114%	43,0%	43,7%
90% kompenseeritavad ravimid	239 361	260 326	109%	29,3%	28,3%
75% kompenseeritavad ravimid	56 116	60 261	107%	6,9%	6,5%
50% kompenseeritavad ravimid	170 149	197 895	116%	20,8%	21,5%
Erandkorras kompenseeritavad ravimid	151	83	55%	0,02%	0,01%
KOKKU	817 636	921 045	113%	100%	100%

2008. aasta ravimikasutus erineb mõnevõrra eelnevate aastate samade perioodide ravimikasutusest. Üheks põhjuseks võib olla pika ja jaheda kevade tõttu pikenenud ägedate haigestumiste periood. Eriline on ka augusti väga madal ning sellega võrreldes septembri ravimitarbimise väga suur erinevus.

Samuti võib ravimikasutuse suurenemise põhjuseks võrreldes 2007. a 9 kuuga olla üldine ravimikasutuse suurenemine, kuna hüvitamisele on lülitatud mitmed uued toimeained.

Tabel 23. Soodusretseptide arv ja keskmine maksumus

	2007		2008		2008/ 2007	
	SR keskmine maksumus		SR keskmine maksumus		SR arv %	SR keskmine maksumus
	SR arv	Haige-kassale (kr)	SR arv	Haige-kassale (kr)		
100% soodusretseptid	448 616	785	498 280	808	111,1%	103,0%
90% soodusretseptid	1 399 407	171	1 522 937	171	108,8%	99,9%
75% soodusretseptid	340 799	165	368 335	164	108,1%	99,4%
50% soodusretseptid	2 195 994	77	2 414 997	82	110,0%	105,8%
KOKKU	4 384 816	186	4 804 549	192	109,6%	102,8%

Retseptide arv on võrreldes eelmise aasta sama ajaga kasvanud keskmiselt 9,6%, mille üheks põhjuseks võib olla teadlikumast tervisekäitumisest ja paremast ravi järjepidevusest suurenenud ravimitarbimine.

Hinnates **retsepti keskmine maksumuse** muutust 2008. aasta 9 kuul, näeme 2,8 % tõusu võrreldes 2007. aasta sama perioodiga. Retsepti keskmine maksumuse tõus 50% soodusretseptide seas (~5,8%) on põhjustatud endiselt antud soodusmääruga kompenseeritavate ravimite puuduvatest hinnakokkulepetest ja/või kehtestatud piirhindadest. 100% soodusretseptide keskmine hinna suurenemise põhjuseks on kallihinnaliste toimeainete lisamine Eesti Haigekassa ravimite loetellu laiendamaks patsientide suhkurtõve ja neeruvähi ravimivalikuid.

Tabel 24. Kindlustatu omaosaluse keskmised näitajad soodusravimite eest tasumisel

	2007 9 kuu %	2008 9 kuu %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
100% soodusretseptid	4,0	3,8	-0,2
90% soodusretseptid	31,2	32,8	1,6
75% soodusretseptid	41,0	42,3	1,3
50% soodusretseptid	67,3	66,5	-0,8
Kindlustatu keskmine omaosalus	38,6	38,7	0,1
sh 75%,90% ja 100% soodusretseptid	20,20	20,60	0,40

Patsientide omaosaluses ei ole 2008. aasta 9 kuuga toimunud märkimisväärseid muutusi võrreldes 2007. a võrdlusperioodiga. Samas on patsientide omaosaluse tõus 90% soodusravimite osas siiski olemas. Põhjuseks on ilmselt inimeste harjumus kasutada originaalpreparaate odavamate geneeriliste preparaatide asemel.

Originaalpreparaatide eelistamine geneerilistele preparaatidele on ka patsientide kõrge omaosaluse üldisemaks põhjuseks. Juhul kui arstid muudaksid oma ravimite väljakirjutamise harjumusi ja eelistusi ning patsiendid oleksid teadlikud oma laialdastest erinevate hindadega ravimpreparaatide valikutest apteegis, väheneks patsiendi omaosalus märkimisväärselt.

Analüüsidest ravimihüvitisi erinevate kompensatsioonimäärade lõikes, võib tõdeda, et haigekassa ravimihüvitise kulude struktuur on võrreldes 2007. a 9 kuuga jäänud samaks.

Kõige suurema osakaaluga hüvitise liigis (100% soodusmääraga ravimid) on ka kõige suurem retseptide arvu tõus. Samas on hüvitamisele läinud summa nimetatud soodusliigis kasvanud kiiremini kui retseptide arv. Põhjuseks ilmselt ka suurenenud retsepti keskmise maksumuse tõus.

90% ja 75% soodusmääraga hüvitatavate ravimite osas on haigekassa kulud stabiilsed, positiivsena saab välja tuua soodusretsepti keskmise maksumuse väikese languse.

50% soodusmääraga ravimite osas on märgata paljugi huvitavat – soodusliik on kõige suurema kulutuste kasvuga hüvitise liik, samas ka kõige suurema langusega patsiendi omaosaluse osas. Põhjuseks võib nimetada seni 50% soodusmääraga hüvitatud toimeainete lisandumist kõrgema soodusmääraga kompenseeritavate ravimite hulka.

Kokkuvõtteks võib 2008. aasta 9 kuu ravimihüvitistele kulunud summat pidada ootuspäraseks ning sellest tulenevalt ka eelarve täitmise prognoosi plaanipäraseks. IV kvartali ravimikasutus muutuda aga oluliselt, kui seadustatakse ravimite käibemaksu muutuse nt 01.01.2009. Seetõttu on vajalik eelarve aastalõpu täitmise eriti hoolikas jälgimine.

4. Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud

Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud olid 2008. aasta 9 kuuga 1 miljard 806 miljonit 964 tuhat krooni, moodustades aasta eelarvest 75% (9 kuu eelarve täitmine 100%).

Tabel 25. Töövõimetushüvitised (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Haigushüvitised	908 582	1 085 437	1 093 292	101%	20%
Hooldushüvitised	152 018	214 125	209 226	98%	38%
Sünnitushüvitised	365 469	483 219	474 998	98%	30%
Tööõnnetushüvitised	24 382	30 575	29 448	96%	21%
Kokku	1 450 451	1 813 356	1 806 964	100%	25%

2008. aasta eelarves prognoosis Haigekassa töövõimetuspäevade arvu 8%-st ning töövõimetuspäeva keskmise maksumuse 21%-st tõusu. Tegelik töövõimetuspäevade arvu kasv 2008. aasta 9 kuuga on 2% ning töövõimetuspäeva keskmise maksumuse kasv 22%. Töövõimetuspäevade arvu planeeritust madalama kasvu põhjuseks on töötavate kindlustatute arvu kasvu pidurdumine tingituna muutustest tööturul.

Tabel 26. Töövõimetushüvitised

Hüvitise liik	Töövõimetuspäevade arv			Päeva keskmine maksumus		
	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu täitmine	Eelarve täitmine %	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu täitmine	Eelarve täitmine %
Haigushüvitised	4 613 814	4 643 513	100%	235	235	100%
Hooldushüvitised	725 881	685 757	94%	328	305	93%
Sünnitushüvitised	1 403 854	1 381 715	98%	280	344	123%
Tööõnnetushüvitised	106 575	100 897	95%	280	292	104%
Kokku	7 257 707	6 811 882	94%	261	265	102%

Töövõimetushüvitiste kulud on kasvanud tulenevalt sotsiaal-, majandus- ja demograafiliste näitajate muutustest:

- inimeste sissetulekute tõusuga kaasneb töövõimetushüvitise 1 päeva keskmise maksumuse suurenemine;
- sündivuse tõusust tingitult kasvavad kulutused sünnitushüvitistele ja hooldushüvitistele.

2008. aasta 9 kuu töövõimetushüvitiste kuludest moodustavad haigushüvitised 61%, sünnitushüvitised 26%, hooldushüvitised 11% ja tööõnnetushüvitised 2%.

Sündimuse suurenemine on toonud kaasa sünnitus- ja hooldushüvitiste kulude osakaalu suurenemise ning haigushüvitiste kulude osakaalu vähenemise. Võrreldes 2007. aasta 9 kuuga on sünnitus- ja hooldushüvitiste kulude osakaal kokku suurenenud 3% võrra ning sama palju on vähenenud haigushüvitiste kulude osakaal ajutise töövõimetuse hüvitise kogukuludest.

Tabel 27. Töövõimetushüvitised

	2006	2007	2008	2007/ 2006	2008/ 2007
Haigushüvitis					
Lehtede arv	342 723	379 497	353 277	11%	-7%
Päevade arv	4 231 614	4 629 908	4 643 513	9%	0%
Hüvitise summa (tuh kr)	704 154	908 582	1 093 292	29%	20%
Päeva keskmine tulu (kr)	166	196	235	18%	20%
Lehe keskmine pikkus	12,3	12,2	13,1	-1%	7%
Sünnitushüvitis					
Lehtede arv	9 281	10 053	10 456	8%	4%
Päevade arv	1 181 323	1 301 039	1 381 715	10%	6%
Hüvitise summa (tuh kr)	288 140	365 469	474 998	27%	30%
Päeva keskmine tulu (kr)	244	281	343,8	15%	22%
Lehe keskmine pikkus	127,3	129,4	132,1	2%	2%
Hooldushüvitis					
Lehtede arv	67 816	74 057	80 405	9%	9%
Päevade arv	563 493	619 986	685 757	10%	11%
Hüvitise summa (tuh kr)	116 348	152 018	209 226	31%	38%
Päeva keskmine tulu (kr)	206	245	305	19%	24%
Lehe keskmine pikkus	8,3	8,4	8,5	1%	1%
Tööõnnetushüvitis					
Lehtede arv	4 811	4 829	4 651	0%	-4%
Päevade arv	99 167	98 916	100 897	0%	2%
Hüvitise summa (tuh kr)	20 855	24 382	29 448	17%	21%
Päeva keskmine tulu (kr)	210	247	292	18%	18%
Lehe keskmine pikkus	20,6	20,5	21,7	0%	6%
Hüvitised kokku					
Lehtede arv	424 631	468 436	448 789	10%	-4%
Päevade arv	6 075 597	6 649 849	6 811 882	9%	2%
Hüvitise summa (tuh kr)	1 129 497	1 450 451	1 806 964	28%	25%
Päeva keskmine tulu (kr)	186	218	265	17%	22%
Lehe keskmine pikkus	14,3	14,2	15,2	-1%	7%

Haigushüvitised

Haigushüvitiste töövõimetuspäevade arv 2008. aasta 9 kuuga jäi samale tasemele 2007. aasta sama näitajaga. Haiguspäeva keskmine maksumus kasvas 20%. Keskmine haiguslehe alusel väljamakstud hüvitise summa oli 3 095 krooni.

Haiguslehtede kasutamise 7%-se languse on tinginud 2008. aasta I poolaasta alguses varasematest perioodidest madalam haigestumine ülemiste hingamisteede haigustesse. Tervisekaitseinspeksiooni andmetel oli 2008. a jaanuar-märts haigestumine ülemiste hingamisteede ägedatesse nakkushaigustesse 27% madalam võrreldes eelmise aasta sama perioodi näitajatega.¹

Haiguslehtede struktuuris moodustavad töövabastuse põhjustest: haigestumine 89%, olmevigastus 9%, üleviimine kergemale tööle 1%, muudel põhjustel (kutsehaigestumine, liiklusvigastus jne) väljastatud lehtede osakaal on marginaalne.

¹ Nakkushaiguste statistika, www.tervisekaitse.ee

Sünnitushüvitised

Sünnitushüvitiste töövõimetuspäevade arv on kasvanud 2008. aasta 9 kuuga 6% ning päeva keskmine maksumus 22%.

Sünnituslehti esitati 2008. aasta 9 kuuga 403 võrra rohkem kui eelmisel aastal samal perioodil. Keskmine sünnituslehe alusel väljamakstud hüvitise summa oli 45 428 krooni.

Sünnitushüvitiste kulutuste kasvu on mõjutanud demograafiline olukord - kasvanud on sünnitusealiste naiste arv ja suurenenud on sünnitajate keskmine vanus.

Sünnitushüvitiste 1 päeva keskmine maksumus on jätkuvalt tunduvalt kõrgem, kui teiste hüvitiste liikide 1 päeva keskmine maksumus. Näiteks vahe haigushüvitise 1 päeva keskmise maksumusega on ca 1,5 kordne.

Sarnaselt 2006-2007 9 kuu näitajatega on jätkuvalt 2008. aasta 9 kuuga pikenenud sünnituslehe keskmine hüvitatavate päevade arv sünnitaja kohta. Trendi põhjuseks on sünnituspuhkusele tähtaegselt² jääjate arvu suurenemine.

Hooldushüvitised

Hooldushüvitiste töövõimetuspäevade arv on 2008. aasta 9 kuuga kasvanud 11% ning päeva keskmine maksumus 24%. Keskmine hoolduslehe alusel väljamakstud hüvitise summa oli 2 602 krooni.

Hooldushüvitiste töövõimetuspäevade arvu tõusu põhjustab viimastel aastatel suurenenud sündimus.

Hoolduslehe päeva keskmine maksumus on ca 1,3 korda kõrgem haigushüvitise päeva maksumusest. Põhjuseks on ühelt poolt viimastel aastatel keskmisest kõrgema sissetulekuga sünnitushüvitise taotlejate arvu suurenemine. Teiselt poolt on põhjuseks lapsevanemate valikuvõimalus jääda hoolduslehele kõrgema sissetulekuga lapsevanemal. Hooldushüvitise maksmise täpsem analüüs näitab, et 22% hoolduslehtede korral on hooldajaks meesoost lapsevanem, kelle hoolduspäeva keskmine maksumus on ca 2 korda kõrgem naissoost hooldajate päeva maksumusest.

Hoolduslehtede struktuuris moodustavad töövabastuse põhjuste lõikes enamuse, ehk 98% alla 12-aastase lapse põetamise hoolduslehed. Perioodi 2006-2008 jooksul ei ole hoolduslehtede struktuuris töövabastuse põhjuste lõikes muutusi toimunud.

Tööõnnetushüvitised

Tööõnnetushüvitiste töövõimetuspäevade arv on 2008. aasta 9 kuuga kasvanud 2% ning päeva keskmine maksumus 18%. Tööõnnetuse põhjustel väljastatud lehtede arv on võrreldes 2007. aasta 9 kuuga langenud 4%. Keskmine tööõnnetuse põhjusel väljastatud haiguslehe alusel makstud hüvitise summa oli 6 332 krooni.

Tööõnnetuslehtede struktuuris moodustavad 2008. aasta 9 kuuga töövabastuse põhjustest: tööõnnetus 95%, tööõnnetus liikluses 3% ning tööõnnetuse tagajärjel tekkinud tüsistus 2%. Viimase kolme aasta jooksul tööõnnetuse põhjusel väljastatud töövõimetuslehtede struktuur töövabastuse põhjuste lõikes muutunud ei ole.

---

² Lähtuvalt Ravikindlustuse seadusest sünnitushüvitise päevade arvu vähendatakse, kui sünnituslehele jäädakse hiljem kui 30 päeva enne arsti poolt määratud eeldatavat sünnitustähtaega

5. Muud rahalised hüvitised

Muude rahaliste hüvitiste alla on planeeritud

- hambaraviteenuse rahalised hüvitised;
- täiendava ravimihüvitise kulud.

5.1. Hambaraviteenuse rahalised hüvitised

Täiskasvanute hambaraviteenuse hüvitisi maksis haigekassa 2008. a 9 kuuga summas 132 miljonit 205 tuhat krooni, täites eelarve 74% ulatuses.

Alates 2007. a 1 jaanuarist hüvitab Haigekassa kindlustatud isikule hambaraviteenuse alljärgnevas määras:

- üle 19-aastasele isikule 300 krooni
- rasedale 450 krooni
- suurenenud vajadusega isikule 450 krooni
- alla 1-aastase lapse emale 450 krooni
- 63-aastastele ja vanematele ravikindlustust omavatele isikutele, vanaduspensionäridele ning töövõimetuspensionäridele³ hüvitab haigekassa kord 3 aasta jooksul 4 000 krooni hambaproteeside maksumusest.

Tabel 28. Hambaraviteenuse hüvitiste kulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Proteesihüvitis	73 673	107 325	73 224	68%	-1%
Hambaravihüvitis	53 150	71 820	58 981	82%	11%
Kokku	126 823	179 145	132 205	74%	4%

Hambaraviteenuse hüvitiste taotlejate arv on võrreldes 2007. aasta 9 kuu taotlejate arvuga kasvanud 3%. Põhjuseks alates 2007. aastast suurenenud hambaraviteenuse hüvitise maksmise määrad, mis on tõstnud inimeste huvi hüvitiste taotluste esitamiseks.

Tabel 29. Hambaraviteenuse hüvitiste juhtude arv

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Proteesihüvitis	31 341	43 806	30 565	70%	-2%
Hambaravihüvitis	192 073	144 439	198 798	138%	4%
Kokku	223 414	188 245	229 363	122%	3%

³ 2008. aasta 01. augustist jõustus seadusemuudatus, millega lülitusid hambaproteesi hüvitist saavate õigustatud isikute hulka ka töövõimetuspensionärid.

5.2. Täiendav ravimihüvitis

Täiendav ravimihüvitis on rahaline hüvitis, mille arvestamise aluseks on inimese poolt kalendriaastas soodusravimitele tehtud kulutused.

Hüvitist on võimalik saada kindlustatutel, kes ühes kalendriaastas kulutavad Eesti Haigekassa ravimite loetellu kantud ravimite ostmiseks enam kui 6 000 krooni.

Maksimaalne täiendav ravimihüvitis ühele inimesele ühes kalendriaastas võib ulatuda 9 500 kroonini.

2008. aasta 9 kuuga on haigekassa maksnud täiendavat ravimihüvitist 1 335-le isikule 5 miljoni 141 tuhande krooni ulatuses.

Täiendava ravimihüvitise väljamaksmisele läinud summa on suurenenud 28%. Põhjuseks on inimeste teadlikkuse suurenemine täiendava ravimihüvitise saamisel, mille ilmeks näiteks on hüvitist saavate isikute 40%-line (382 isikut) kasv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Kuna isikute arv on kasvanud rohkem kui väljamaksmisele läinud summa, on isikule keskmiselt väljamakstud summa suurus vähenenud 369 krooni võrra.

Tabel 30. Täiendava ravimihüvitise kulud ja juhtude arv

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	2008 eelarve täitmine	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Hüvitatud summa, tuh kr	4 022	5 228	5 141	98%	28%
Hüvitist saanud isikute arv	953	1 515	1 335	88%	40%
Keskmiselt isikule makstud summa (kr)	4 220	3 451	3 851	112%	-9%

6. Muud ravikindlustuse hüvitiste kulud

Muude rahaliste hüvitiste alla on planeeritud

- EL riikide sotsiaalkindlustussüsteeme koordineerivate määruste alusel väljamakstavad hüvitised;
- meditsiiniseadmehüvitised.

6.1. EL riikide sotsiaalkindlustussüsteeme koordineerivate määruste alusel väljamakstavad hüvitised

Tervishoiuteenuste osutamist ning selle eest tasumist reguleerib EL riikide sotsiaalkindlustussüsteeme koordineeriv Euroopa Nõukogu määrus millest tulenevad tervishoiuteenuste hüvitised on Haigekassale avatud kohustus.

Eesti Haigekassa kindlustatutel on õigus

- saada teises liikmesriigis ajutiselt viibides vajaminevat arstiabi,
- teises liikmesriigis elades igasugust arstiabi.

Nimetatud arstiabi kulude kandjaks jääb Eesti Haigekassa.

Eesti Haigekassa kindlustatute raviteenusteks on 9 kuu jooksul kulunud 8 miljonit 52 tuhat krooni sh on teises liikmesriigis olevate kindlustatute eest tasutud teise liikmesriigi pearahamäära alusel 273 tuhat krooni.

Teiste EL liikmesriikide kindlustatutel on õigus

- vajaminevale arstiabile ajutisel viibimisel Eestis,
- igasugusele arstiabile Eestis elades.

Teiste EL liikmesriikide kindlustatute vajamineva arstiabi eest tasub esmalt Haigekassa, aga tervishoiuteenuste kulude lõplikuks kandjaks jääb isiku kindlustajariik.

Aruandeperioodil on sellisteks kuludeks läinud 8 miljonit 48 tuhat krooni. Kõige enam on kasutatud eriarstiabi teenust (7,8 miljonit krooni).

Tabel 31. Tasutud hüvitisi (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Hüvitis	15 517	15 939	16 100	101%	1%

6.2. Meditsiiniseadmehüvitised⁴

Haigekassa hüvitas meditsiiniseadmeid kindlustatutele 2008. aasta 9 kuuga 39 miljoni 670 tuhande krooni eest (63% planeeritud summast).

Aruandeperioodi eelarve (v.a. esmaste varajaste proteeside, ortooside ja stoomihooldusvahendite eelarve) jäi alatäidetuks planeeritud tagasihoidlikuma kasutuse tõttu. 9 kuu muude meditsiiniseadmete eelarvesse oli planeeritud 11,3 miljoni krooni ulatuses vahendeid uute loetellu lisanduvate meditsiiniseadmete hüvitamiseks. Kuna loetelu aruandeperioodil ei täienenud, kanduvad need vahendid edasi järgmisse perioodi.

⁴ Alates 1. septembrist 2008 on Ravikindlustuse seaduse meditsiiniseadmeid (meditsiinilisi abivahendeid) puudutav terminoloogia ühtlustatud Meditsiiniseadme seaduses tooduga (RT I 2008, 24, 210). Sõna "meditsiiniline abivahend" on asendatud sõnaga "meditsiiniseade" ja mõiste "abivahendihüvitis" asendatud mõistega "meditsiiniseadmehüvitis".

Tabel 32. Meditsiiniseadmehüvitised (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Esmased varajased proteesid ja ortoosid	8 665	8928	9 033	101%	4%
Diabeetikute testiribad	14 768	32886	21 355	65%	45%
Stoomihooldusvahendid	7 274	7875	7 926	101%	9%
Insuliinipumbad	608	1500	885	59%	46%
Muud abivahendid	420	12138	471	4%	12%
Kokku	31 735	63327	39 670	63%	25%

Esmased varajased proteesid ja ortoosid. Haigekassa hüvitab kindlustatutele nende proteeside ja ortooside maksumuse, mis paigaldatakse kuue kuu jooksul pärast jäseme amputatsiooni või traumad. Kokku hüvitati proteese ja ortoose aruandeperioodil 4 278 kindlustatule (so 452 kindlustatule rohkem, kui 2007. aasta 9 kuuga). Proteeside vajadus on aastate lõikes ühtlane, ortoosihüvitise vajadus kasvab aga endiselt. Võrreldes 2008. aasta 9 kuuks prognoosituga ületati aruandeperioodil ortoosisaajate arvu 21% võrra. Selline vajaduse kasv on eelkõige tingitud arstide ning kindlustatute teadlikkuse tõusust ortooside määramise ja soodustingimustel ostmise võimalustest.

Diabeetikute testiribad. Alates 2007. aastast hüvitab Haigekassa testiribasid kõigile diabeedihaigetele (varem hüvitati testiribasid ainult raskemate diabeedivormide korral). Testiribade saajate sihtrühma laiendamise suuredat ka poolaastas hüvitatavaid koguseid. Lubatud koguste kinnitamisel arvestati endokrinoloogide ettepanekutega. 2008. aasta 9 kuuga hüvitati testiribasid 15 591 kindlustatule (68% kogu 2008. aastaks planeeritud sihtrühmast). Testiribade tegelik vajadus on jäänud aruandeperioodil planeeritust väiksemaks, sest kõik II tüüpi diabeedihaigeted ei ole alustanud veresuhkru mõõtmisega. Kindlustatute teadlikkuse tõstmine enesetestimise vajadusest ja võimalustest toimub kõige tõhusamalt läbi perearstide ja diabeedikabinettide. Kuna II tüüpi diabeedihaigete jälgimine on lülitatud perearsti tulemustasu koosseisu, siis Haigekassa prognoosib, et nõudlus testiribade järele kasvab.

Stoomihooldusvahendeid hüvitati aruandeperioodil 1 360 kindlustatule, keskmise kuluga 5 828 krooni ühe kindlustatu kohta.

Insuliinipumpasid ja nende tarvikuid hüvitatakse alates 2006. a II kvartalist. Insuliinipumba ravi kasutab tänaseks 53 alla 19 aastast kindlustatut. Võrreldes 2007. a. 9 kuu andmetega on aasta jooksul lisandunud 11 last. Pumbaraviks vajalik tarvikute prognoositust väiksem tarbimine on tingitud sellest, et lubatud poolaasta kogused ei ole kõik välja ostetud. Vajalike tarvikute hulk oleneb ka kindlustatu vanusest ja kaalust.

Muude abivahendite arvelt (tegelik hüvitise saajate arv aruandeperioodil 65% planeeritust) kompenseeris Haigekassa põletushaigete surverõivaid, ravikontaktläätseid, ühekordselt kasutatavaid põiekateetreid ja vahemahuteid astmaravimite manustamiseks.

II Haigekassa tegevuskulud

7. Personali- ja juhtimiskulud

Tabel 33. Personalikulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Töötasu kokku	32 445	40 425	38 778	96%	20%
Põhitöötasu	26 751	32 747	32 144	98%	20%
Tulemustasu	4 003	5 838	4 588	79%	15%
Juhatuse põhi- ja tulemustasu	1 691	1 840	2 046	111%	21%
Töötuskindlustusmaks	92	116	110	95%	20%
Sotsiaalmaks	10 707	13 340	12 797	96%	20%
Kokku	43 244	53 881	51 685	96%	20%

Tegevuspõhise ressursivajaduse hindamise tulemusel on 2008. aasta kinnitatud koosseis 231 ametikohta.

Töötasu eelarve kokku on alatäidetud kuna ajutiselt on täitmata lapsehoolduspuhkusel viibivate töötajate ametikohad.

Juhatuse tasu eelarve on ületatud kuna eelarve planeerimisel ei olnud arvestatud juhatusel liikme lepingu lõppemisel väljamakstavate tasudega. 2008. a mais maksti lahkunud juhatusel liikmele välja lepingu lõpetamise tasu ja puhkusekompensatsioon.

8. Majandamiskulud

Tabel 34. Majandamiskulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Kantseleikulud	2 005	2 416	2 580	107%	29%
Panga teenustasud	993	1 080	1 112	103%	12%
Riigikassa haldamiskulud	61	101	94	93%	54%
Ruumide majandamiskulud	5 656	6 363	5 901	93%	4%
Inventar	973	1 139	1 000	88%	3%
Sõidukite ülalpidamiskulud	1 363	1 476	1 265	86%	-7%
Lähetused	346	540	356	66%	3%
Muud majandamiskulud	2 037	2 654	2 138	81%	5%
Kokku	13 434	15 769	14 446	92%	8%

Kantseleikulude eelarve on ületatud kuna eelarve koostamisel ei planeeritud kulude hulka EL kaardi kättetoimetamisega seotud postikulud.

Panga teenustasude eelarve on ületatud seoses planeeritust suurema ülekannete arvuga.

9. Infotehnoloogia kulu

Tabel 35. Infotehnoloogia kulu (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Personaalne riist- ja tarkvara	1 424	1 707	1 560	91%	10%
Infosüsteemide arendus	7	2 020	967	48%	-
Infosüsteemide hooldus	2 913	4 317	4 124	96%	42%
Muu IT kulu	302	193	253	131%	-16%
Kokku	4 646	8 237	6 904	84%	49%

Infosüsteemide arenduse eelarve on alatäidetud kuna rahaliste hüvitiste projekt pole jõudnud eduka lõpuni ja projektiks planeeritud vahendid on veel maksmata.

10. Arenduskulud

Tabel 36. Arenduskulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Koolitus	764	1 353	1 138	84%	49%
Konsultatsioonid	1 272	1 939	1 060	55%	-17%
Ärikonsultatsioon	1 016	1 459	712	49%	-30%
Juriidiline konsultatsioon	256	480	348	73%	36%
Kokku	2 036	3 292	2 198	67%	8%

Koolituskuludena kajastatakse kõik riigisiseste- ja väliskoolitustega seotud kulud.

Ärikonsultatsioonide eelarvest tellitakse konsultatsiooniteenuseid. Siia on planeeritud ka kliiniliste auditite ja ravijuhiste koostamise kulud. Eelarve on alatäidetud kuna kokkuleppel erialaseltsidega muudeti epilepsia ja ortopeedia ravijuhendite koostamise aega ning ravijuhendid valmivad alles IV kvartalis.

Juriidilised konsultatsioonid. Valdava osa kuludest moodustasid Riigikohtus Diagnostikakeskuse vastu esitatud intressinõude menetlemise kulud ja Riigikohtus Haigekassa poolt läbiviidava tervishoiuteenuse osutajate valiku õiguspärasuse tuvastamisega seotud kulud. Teised kulud tulenesid erinevate ekspertarvamuste saamisest (ravi välisriigis), retseptikeskusega seonduvate õiguslike hinnangute saamisest, avaliku teabe seaduse muudatuste rakendamisega seotud spetsialisti konsultatsioonikulust ning halduskohtumenetluse rakenduslike probleemidega seonduvatest konsultatsioonikuludest.

11. Finantskulud

Tabel 37. Finantskulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Muu finantskulu	71	75	112	149%	58%
Kokku	71	75	112	149%	58%

Muude finantskuludeks on valuuta kursikahjumid ja intressikulud. Eelarve ülekulu on tingitud suurenenud tehingute mahust.

12. Muud tegevuskulud

Tabel 38. Muud tegevuskulud (tuhandetes kroonides)

	2007 9 kuu tegelik	2008 9 kuu eelarve	2008 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine %	Muutus võrreldes 2007. a 9 kuuga %
Blanketid ja trükised	688	699	708	101%	3%
Järelvalve	406	990	351	35%	-14%
Avalikud suhted/teavitamine	779	835	937	112%	20%
Muud kulud	824	1 740	1 013	58%	23%
Kokku	2 697	4 264	3 009	71%	12%

Blanketid ja trükised- siin kajastatakse raviasutustele vahendatavate blankettide kulu.

Järelvalve. Haigekassa tellib järelvalve eelarvest finants- ja meditsiiniauditeid. Eelarve on alatäidetud kuna aruandeperioodi meditsiiniauditite lõpetamine pole veel vormistatud.

Avalike suhete ja teavitamise kulude alla kuuluvad ravikindlustusest teavitavate buklettide väljaandmine, Eesti Haigekassa infolehed jm materjalid. Haigekassa infomaterjalide ülesandeks on jagada infot ravikindlustatute õigustest ja kohustustest.

Üheks peamiseks infotrukiste liigiks on haigekassa **infovoldikud**. Haigekassa varustab oma infovoldikutega nii apteekke, haiglaid, hambaarste kui ka perearstikeskusi. Voldikute sisu vaadatakse üle kaks korda aastas ja vajadusel viiakse sisse muudatused. 2008. aasta 9 kuu jooksul on toodetud ja levitatud näiteks selliseid infovoldikuid nagu „Perearsti nõuandetelefonist”, „Füüsilisest isikust ettevõtja ravikindlustus”, „Ajutise töövõimetus hüvitis”, „Ravikindlustusalased õigused Euroopa Liidus”, „Hambaravi ja hambaproteeside hüvitamine”, „Ravikindlustuse süsteem Eestis, „Hüvitised ja toetused rasedatele ja lapsevanematele” jne.

Kõik infovoldikud on saadaval nii eesti kui vene keeles. Lisaks haigekassa oma infovoldikutele osales haigekassa üle-Eestilise projekti E-tervise projekte tutvustavate infovoldikute väljaandmises.

Kindlustatute ja partnerite informeerimiseks toodeti ja levitati 9 kuu jooksul ka haigekassa iga-aastast ajakirja „**Haigekassa Teataja**.” Trükist levitati nii eesti kui vene keelse päevalehe Postimees vahel. Ühtlasi on trükis kättesaadav kõikidest haigekassa kleinditeenindusbüroodest.

Lisaks toodeti käesoleval aastal ka inglise keelset infomaterjali perearstide reformist ning anti välja suures tiraažis ingliskeelne Haigekassa 2007. aasta majandusaasta aruanne. Nimetatud materjalid olid mõeldud Tallinnas toimunud WHO konverentsi „Tervisesüsteem, tervis ja jõukus” tarbeks.

Eelarve ülekulu ongi tingitud peamiselt WHO konverentsi materjalidest, mida esialgselt eelarvesse ei planeeritud.

Muude kuludena kajastatakse sisemise teavitamise ja sotsiaalsete üritustega seotud kulud, erisoodustustelt arvestatud sotsiaal- ja tulumaksu kulu. Samuti on siia planeeritud juhatuse liikmete vastutuskindlustuse kulu.

Bilanss

Tuhandetes kroonides	30.09.2008	30.09.2007
VARAD		
Käibevara		
Raha ja pangakontod	1 118 239	799 113
Aktsiad ja muud väärtpaberid	2 073 171	1 649 343
Nõuded ja ettemaksud		
Nõuded ostjate vastu	4 743	7 329
Muud lühiajalised nõuded	10 828	11 538
Sotsiaalmaksu nõue	1 280 788	1 266 529
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	4 925	4 440
Nõuded ja ettemaksud kokku	1 301 284	1 289 836
Ostetud kaubad müügiks	172	100
Käibevara kokku	4 492 866	3 738 392
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Aktsiad ja osad	90	90
Pikaajalised väärtpaberid ja võlakirjad	391 785	318 451
Mitmesugused pikaajalised nõuded	6 142	9 689
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku	398 017	328 230
Materiaalne põhivara		
Maa ja ehitised	1 695	1 916
Muu inventar	9 489	5 323
Materiaalne põhivara kokku	11 184	7 239
Ostetud litsentsid	2 489	1 561
Põhivara kokku	411 690	337 030
VARAD KOKKU	4 904 556	4 075 422
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL		
Lühiajalised kohustused		
Võlad tarnijatele		
Võlad raviasutustele	553 845	421 945
Võlad apteekidele	92 084	75 846
Muud võlad ravikindlustuse hüvitiste eest	34 239	37 612
Muud tarnijatele tasumata arved	1 632	1 559
Võlad tarnijatele kokku	681 800	536 962
Maksuvõlad	46 325	31 697
Võlad töövõtjatele	6 585	5 670
Muud võlad	1 014	902
Lühiajalised kohustused kokku	735 724	575 231
Omakapital		
Reservid	1 020 512	804 512
Eelmiste perioodide tulem	2 583 518	1 860 595
Aruandeaasta tulem	564 802	835 084
Omakapital kokku	4 168 832	3 500 191
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	4 904 556	4 075 422

Tulemiaruanne

Tuhandetes kroonides	01.01.2008- 30.09.2008	01.01.2007- 30.09.2007
Laekumised riigieelarvest ja sissenõuded teistelt isikutelt	9 300 945	8 197 316
Sihtfinantseerimise tulud	111 140	14 319
IVF sihtfinantseerimise kulud	-111 140	-14 319
Ravikindlustuse kulud	-8 802 701	-7 391 999
Brutotulem	498 244	805 317
Üldhalduskulud	-75 233	-62 306
Muud tegevustulud	32 077	32 753
Muud tegevuskulud	-3 009	-2 697
Tegevustulem	452 079	773 067
Finantstulud ja -kulud		
muud intressi- ja finantstulud	112 835	63 142
muud finantskulud	-112	-1 125
Kokku finantstulud ja -kulud	112 723	62 017
Aruandeaasta tulem	564 802	835 084